

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő HEGEDÜS NANDOR

Felelős szerkesztő MARÓT SANDOR

Tájékoztató — jobb és bal felé

Irt: Kocsán János

I.

A liberális pártnak úgy látszik szerencséje van.

Két-három hónappal ezelőtt a liberális sajtóorganumokon kívül nem volt lap Romániában, mely nap mint nap hírt ne adott volna a Bratianu-kormány összel bekövetkezendő távozásáról. S íme, mire le hullanak a fák sárguló levelei és a kamara őszi ülésszaka megkezdődik, Bratianuék nyugodt nem-törődéssel folytatják azt a munkát, amit ők urbi et orbi, hangos dobzóval, de — sajnos — minden tárgyi alap híján az ország politikai és gazdasági konszolidációjának hirdetnek, az ország lakosainak nagy többsége pedig végzetes szerencsétlenségnek érez.

Nagy hiba és egyben badarság is volna kizárólag a szerencse számlájára írni annak a fordulatnak az elmaradását, mely után pártok és politikusok oly őszinte sórvárgással vágyakoznak.

Számottevőbb oka ennek Bratianu súlyos egyénisége, aki minden kétségen felül leggyakorlatibb politikusa egész Romániának s akinek kevés mai államférfi tudja ugyesbben alkalmazni a „divide et impera” kormányzati elvét.

Nincs Romániában politikai párt, melyet harmadfélves kormányelnöksége alatt nem sikerült volna részekre bontania. Igazán nem fontos aztán — az ő céljait tekintve — hogy a bomlási folyamat nyílt válságban jelentkezze-e, — amint ez a néppárt esetében történt Argetoianu-nak és híveinek kilépésével az anyapártból s önálló pártalakításával? — Avagy lappangó belső feszültségben vár-e kitörésre, mint azt a nemzeti pártra vonatkozólag diagnosztizálják mindentudó politikai csodadoktorok?

A hogyan kérdése valóban csak részletkérdés akkor, mikor a nem is nagyon titkolt főcél az, hogy a különböző ellenzéki pártok egymáshoz közeledésnek gáncsot vessen s azok veszedelmessé válhato egyesülését megakadályozza.

Ennek a célnak elérését egyformán jól biztosítja az is, ha időnként sikerül egyik, vagy másik pártot szétugrasztani. Az is, ha a minden párt kebelében feltalálható centrifugális elemek ugratásával belső elégedetlenség és bizalmatlanság ver gyökereket az ellentáborok valamelyikében. Mert amellett, hogy ezek a belső villongások mindig az ellenzéki irányú aktivitás gyengítői: soha sem lehet tudni, hogy a forrongó pártok mikor bocsátanak ki magukból az uralmon levő pártra felszívelható rajokat, amiről egyik-másik ellenzéki párttal kapcsolatban már szintén kuruttyolgattak az idő, azaz kormány-változásra hiába váró levelei békák.

Végezetül is egy bizonyos: — Mindaddig, míg az egyes pártok magukkal szívesen tisztában, Bratianunak nincs miért tartani attól, hogy ellenségei egymást — pártok a pártokat — jobban megértik s egy közös cél érdekében összefognak. Enélkül pedig komoly veszedelmet a kormányra és az azt támogató pártra nem jelentenek.

Az megtörténhetik, hogy a kormány valamilyen okból mégis megbukik. De hogy nem az ellenzéki pártok fogják megbuktatni, arról — úgylátszik — akár ma kiállithatjuk részükre az ártatlansági, vagy ha úgy tetszik az ártalmatlansági bizonyítványt.

Jó pedig bizonyos dolgokat tudni s időnként fel is hívni rájuk a magyar közönség figelmét, ha egyébként nem, már azért is, hogy a rákényszerített tartózkodás közben teljesen el ne veszítse tájékozódását abban az útvesztőben, melynek román belpolitika a neve. Erre a tájékozottságra egyezér mégis csak szüksége lesz.

A mulandóság örök törvénye szerint a liberális párt uralmának is vége szakad egyszer. Ha az együttműködésre késztelen és a maguk otthonukban is torzszalkdó ellenzéki pártok tehetetlensége még nem buktatja, meg fogja buktatni a saját önzése és vaksága, az a struccpolitika, amely nem akar tudni semmiről, amit utómásul venni kellenetien talán, de az ország érdekében hasznos volna még ha ellenkezik is ennek az egészen házi használatra fogalmazott „liberális” politikának a cékitűzéseivel.

Prófétai ihlet nélkül is meg lehet jósolni, hogy a pénzügyi és gazdasági kérdések mellett a kisebbségi probléma fogja itt is, amint Jugoszláviában a liberális uralom sirtját megásni, ha csak egy hirtelen fordulattal frontot nem változtat a kisebbségekkel szemben s nem biztosítja részükre mindazokat a jogokat, melyeknek elismerésére nem a kormányt, hanem magát a román államot nemzetközi szerződések kötelezik, a hangos szóval hirdetett, de nálunk csak külsőségekben érvényesülő demokratikus állami berendezkedés törvényeinél is.

Bratianu — ismételjük — gyakorlati politikus, aki képes erre is elszánni magát.

A genfi tizenkettes bizottság dönti el a jövő háboru sorsát

Genfből jelentik: A Journal de Geneve közli a tizenkettes bizottság állítólagos megállapodásának szövegét. A szöveg általában megegyezik az eddig közölt adatokkal. A megállapodás döntőbíróság gyantán, amelynek ítéleteit kötelezőnek isméri el a népszövetségi tanácsot jelöli meg. A kérdések tárgyalásában az érdekelt államok is résztvesznek. A nemzetközi bizottságok ellenőrzik, hogy a döntőbírósi eljárás alatt a háboruszkodó katonai és gazdasági mozgósítási intézkedéseket ne fogadtathassanak. Az államok, amelyek az ellenőrzést és a döntést nem fogadják el, támadottak nyilváníthatnak. A signatarius hatalmak kötelezve vannak a megállapított védelmére és gazdasági megsegítésére. Az államok külön-külön, vagy együttesen kötelezhetik magukat, hogy a döntőbírósi ítéletnek érvényt szerezzenek és meghatározott katonai erővel támadjanak.

a támadónak minősített állam el-

Ha ez történnék, ieht, hogy a kisebbségek nem is járnának rosszul, olyan politikusról lévén szó, aki tűzön-vízen keresztül is megvalósítja azt, amire vállalkozott. Majdnem azt lehetne írni: sajnos, hogy ez egyáltalán nem valószínű, mivel Bratianu egyuttal tulzó nacionalista is. Amiből következik, hogy előbb-utóbb menni is fog. honfokán — ha csakugyan a kisebbségi kérdés miatt bukik el — a nemzeti és martirkoszorújával! Ez a körülmény pedig az utód helyzetét fogja megnehezíteni, főleg a kisebbségeket érintő dolgokban s ez a helyzet — valljuk meg — nemcsak az utódoknak lesz nehéz, az lesz a kisebbségek szempontjából is.

A mi nézőpontunkból a parasztpárt előretörésétől remélhetnénk legtöbbet, melynek radikális irányzata minden nacionalista tulzást kizár. Ez a párt azonban attól eltekintve, hogy Erdélyben nincs talaja — ahogy mi tudjuk — nem kormányképes s így ki kell kapcsolnunk minden kombinációból annál is inkább, mert a nemzeti párttal való fuziója, mely Erdélyhez közelebb hozhatta volna, úgylátszik, végleg kútba esett.

A legtermészetesebb várakozás a nemzeti párthoz fűződnek, mely egy történelmi fordulópontot jelző siker forró pillanatában ünnepélyes határozatokkal körötte le magát alapvető kisebbségi jogaink mellett.

Mais ou sont les neiges d'antan?

A demokratikus lelkesedés lángja ellobogott. Akik nagyoknak látszottak az elgondolásban, kicsinyekké, sőt kicsinyekké törpültek a kivitelben. S a tavalyi híval egyszerre olvadt el a tavalyi hit a gyulafehérvári határozatok komolyságában és erejében. Kell-e kimondanunk, hogy megalkotóiban is, akik maguk sem hisznek már saját alkotásukban, különben nem hagynák cserben minduntalan, ha a kisebbségek jogairól olykor-olykor körükben is szó esik?!

Jorgában higyjünk? — aki jó percci-

len a megegyezést aláíró hatalmak egész katonai erejüket harcba vehetik.

A szankciók alkalmazásakor a támadó állam területi és politikai függetlensége megszűnik. A Népszövetség nemzetközi konferenciát hív össze és ha bizonyos határidőig a konferencia nem ül össze, vagy a fegyverkezés korlátozásáról a tervezett nem jöt létre, a Népszövetség ezt a körülményt megállapító határozata után valamennyi szerződő állam visszanyeri cselekvési szabadságát. A kitűzött határidőig azonban konfliktus esetén a jegyzőkönyv érvényes.

A Népszövetség titkársága hivatalos közleményben foglalkozik a Journal de Geneve-ben közölt szöveggel. Nem cáfolja meg a szöveg hitelességét, csak azt jelenti ki, hogy a közölt szöveg: vázlat, amely alapja a tizenkettes bizottság munkájának. A cikkelvek a vitában részben módosul-

ben szívünkben is tud néha szólni? Vagy Marghilomanban, aki — lehet, — hogy a jövőt jelenti, de ma még kissé távol esik tőlünk?

Ki merészel ma hinni, remélni bizni, csupán csak emberekben, szoros kötés nélkül, mely ad, hogy kapjon s mikor kötelezettségeket követel, jogokat nemcsak ködös távlatokban ígér, hanem rögtönösen nyújt is.

A mai helyzet szerint ebben a tekintetben a csucsai megegyezés lehet az a mag, melyből gyümölcsöző fa is kisarjadhat. Mindenesetre ez az első komoly közeledés románok és magyarok között a kölcsönös megértés szellemében. Az első sugár, mely félnéken és bizonytalanul, de mégis csak utat keres a sűrű felhőkkel borított politikai égbolton keresztül. Hogy át tud-e törni rajta, attól függ, hogy őszinte akarát, vagy csak politikai ügyeskedés hozta-e létre? És még egytől: hogy a kétmillió magyar kisebbség mint egy ember, mint zárt egység megáll-e azok mögött, akiket vezéreikül választ magának, akár Averescuval, akár valaki mással szemben.

A magyar kisebbséget érhető legnagyobb csapás volna, ha a magyarság akár felekezeti, akár más szempontokból vezetve pártokra oszlana s bomlásával maga adná a legveszélyesebb fegyvert kisebbségi jogaink ellenségei kezébe.

MEGJEGYZÉSEK

Arra figyelmeztetnek bennünket, hogy tegnap tévesen írtuk e helyütt, hogy Goldis László nem járt volna Nagyváradon. Goldis a hét elején egy napot valóban Nagyváradon töltött és Gogával is beszélt. Sem Goldis, sem Goga hívei nem árulják el a tárgyalás anyagát és nem ad róla felvilágosítást dr. Zigre Miklós sem, akinek a szövegében Goldis vendég volt. Azt mondják: magánügyben járt Váradon. Megállapíthatjuk mindamellett az itt is, ott is szerzett impressziókból, hogy tegnap helyesen következtettünk, mert Goldis látogatása valóban arra irányult, hogy Goga és a nemzeti párt között a kibékülés útját egyenesse. Epp ilyen valószínűleg nem volt magántermészetű Vajda Sándor és Dán Szevér tegnapi nagyvárad-i látogatása sem. A politikusok mindig magánügyben utaznak, mert hiszen ráérnek utazásuk hivatalos célját bevallani majd akkor, ha a célt sikerült elérniük. Ez a cél pedig: Goga és Maniu kibékítése megér egy kis titkolódzást.

Tatarescu kisebbségi miniszter Kisevben járt és egy ottani zsidó lap munkatársa előtt kijelentette, hogy csak most értesült arról, hogy a besszarábiai zsidó lakosság milyen elégedetlen a közoktatásügyi miniszter iskolapolitikájával. Bizony ez szomorú vallomás. Két év óta visszhangzik az ország minden oldalról a zuglódástól, amelyet a kormány iskolapolitikája felidézett és a legkompetensebb faktor, a kisebbségi miniszter csak most értesül róla. Memorandumot kért a besszarábiaiaktól a sérelmekről és kívánságokról! Ez baj. Az emlékiratok garmadája hever már a kormány előtt és ha újból ezzel kell operálni, akkor lesz egy memorandummal több és egy reménységgel megint kevesebb.

Jorga egy fulmináns vezércikkben kelti a kulturkampft ellen, vagyis az ellen a hadjárat ellen, amely a kisebbségi oktatás feldúlására megindult és lankadatlan erővel tart most is. A kisebbségi polgárok neveljék saját iskoláikban gyermekeiket, ahogyan akarják, — mondja — nekünk csupán egyetlen kötelességünk lehet, hogy ne agítaljanak bennük az állam ellen. A demokrata román sajtó felkapta Jorga kiáltását és példákkal illusztrálja Anghelescu miniszter politikájának káros hatásait.

Traian Vlad, egy kiváló erdélyi publicista hosszú cikk keretében mutatja be, hogy az erőszakos románosítás mennyire visszafelé sül és felszólítja a kormányt: hagyja végre békében a kisebbségeket! Egy másik publicista beigazolja a közoktatásügyi politika kétszínűségét. Erdélyben a zsidóktól azt követelik, hogy tanítsanak zsidóul, jiddisül, vagy románul, ellenben Besszarábiában, ahol a zsidóság anyanyelve a jiddis, ott nem szabad csak románul tanítani. Lesz-e a jó román hazafiak szavának súlya és eredménye? Kételkedünk benne. Mert Anghelescu politikájának változása egy csomó sovíniszta tanügyi proféta bukását vonná maga után és a kormánynak nincs bátorsága arra, hogy végezzen azokkal a szellemekkel, amelyeket önmaga hívott életre. Itt az egész rendszernek buknia kell, itt magának a kormánynak kell levonni a konzekvenciát. Ezt a szíveséget pedig sem Jorgának, sem nekünk, sem az országnak nem fogják megtenni.

Jorga cikkével foglalkozik ma a Sentinela is és a lap teljesen azonosítja magát azzal, amit Jorga mond. Ez kellemesen lep meg bennünket, mert hiszen a Sentinela mai vezércikkének szerzője eddig éppen ellenkező véleményen volt és magasztaló sorokban dicsérte Anghelescu és Pteancu urakat, akik a kulturkampft kellethetetlen szövegű. Nagyon örvendünk ennek a mai megtérésnek és csak azt szeretnők, ha tartós lenne.

Vajda Sándor azt állította Buziáson, hogy a kormány keresi a nemzeti párttal az együttműködést, hogy biztosítsa a jövőre eddigi törvényhozási és közgazdasági alkotásait. A Viitorul tagadja, hogy a kormány ilyen kísérletet tett volna. Minthogy a politikai tárgyalások arra valók, hogy letagadják őket, mi elhisszük, hogy csakugyan történtek effajta próbálkozások. Kár azonban őket olyan nagy lendülettel leleplezni és kár őket olyan nagy vehemenciával lecáfolni, mert az ország lakosságának millióit annyi sok hiábavaló tárgyalás után a leleplezés is, a cáfolat is hidegen hagyja. Egy meddő tárgyalással, fúziós kísérellettel, kooperációs tapogatózással több, vagy kevesebb: nem számít. Ettől sem a közigazgatás nem lesz jobb, a vasut és a posta nem fog pontosabban funkcionálni, a pénzügyi krízis nem fog enyhülni, a nyelvkérdés nem fog megoldódni és az adók nem fognak csökkenni. Hát akkor mi nekünk izguljunk?

Figyelem!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a közelgő izraelita főünnepekre „Machsorim” 4 és 9 kötetű, mindenféle fordítással, ugyancsak Mirjam-féle imakönyvek, selyem v. gyapjú „Taleszek” arany vagy ezüst díszítéssel és mindenféle izraelita rituális cikkek a legutánabban árban nálam kaphatók. — Vasárnap is egész nap nyitva.

SPITZER ÁBRAHÁM
Nic. Jorga (Zöldfa)-u. 14. Gyógyszertárral szemben

Öngyilkos lett egy lovasrendőr

A velencei rendőrkapitányságnál tegnap öngyilkosságot kísérelt meg Tipanucz Teodor 25 éves fugyivásárhelyi születésű lovasrendőr. Reggel tíz órakor szolgálati fegyverével magára lőtt. A golyó válasontját zúzta szét és a fiatal rendőr véresen zuhant le a padlóra. A biharmegyei közpórházba szállították, ahol ezideig még nem tudták kihallgatni, mert eszméletlen kívül van.

Morár György inspektor, a rendőrség legénység parancsnoka és Pop József rendőrkapitány vezetik a vizsgálatot. Megállapítást nyert, hogy Tipanucz Teodor tegnap délután megszökött a rendőrszárnnyából és Fugyivásárhelyre ment szüleihez. Hajnalban öt órakor jött haza. Szüleitől elbucszott azzal, hogy soha többé az életben nem találkozna.

Tipanucz Teodor két héttel ezelőtt nősült. Fiatal feleségével nem jól élt és ez a fiatal rendőrt valóságos búskomorrá tette. Tipanucz Teodor alig egy éve van a rendőrségnél és ez alatt az idő alatt semmi szabálytalanságot nem követett el. Szolgálatát pontosan látta el és így felelősei biztosan állítják, hogy családi körülményei késztették öngyilkosságra.

Pár nappal ezelőtt már öngyilkosságot kísérelt meg, de rendőrtársai kiesavarták kezéből a fegyvert. Most egy őrizetlen pillanatban újból magára lőtt, még mielőtt valaki megakadályozhatta volna. Állapota súlyos.

Nem régi Bovli árut

amit hangzatos hirdetésekkel és a vevőközönséget félrevezető szavakkal hirdetnek,

hanem
friss, szép,

kurens árut szerezhetsz
be olcsóbban mint bárhol

HAINAL
és
RÓZSA

cégnél,
Nagy Sándor-utca 1.

Nagy választék van menyasszonyi kelenyékben, vászon damaszt és asztalneműekben, férfi és női szövetekben selyemfényű függöny tuszor és grenadinokban, valamint e szakmába vágó minden cikkben a legolcsóbb árakkal :-:

a nagyérdemű
vevőközönség szíves pártfogását tisztelettel kéri:

Hainal és Rózsa Nagy Sándor-utca 1.

Dorian Terrase és Dorian-filmszínház

9 órákor

3, 5 és 7 órákor

Ma, szombaton utoljára

Az asszony és az apacs

Izgalmas dráma 6 felvonásban. — A főszerepben:

Heléna Makovska

Ezt megelőzi: „Carusó halála”

Szatmári kereskedőit elloptak egy ezerdolláros csekket

Tegnap a nagyvárad államrendőrség büntető osztályán feljelentést tett Hermann szatmári kereskedő, hogy tegnap Szatmár-Nagyvárad között a gyorsvonaton, ismeretlen teites kilopta pénztárcáját,

amelyben „Bak Of National Ohio” ezerdolláros csekkje és 1500 lei készpénz volt.

Hermann Izsák nevére volt kiállítva az ezerdolláros csekk, amelyet bármelyik romániai bank kifizetett volna. Szatmáron egyik bank kifizette volna az ezer dollárnak megfelelő, mintegy 200 ezer leit, azonban nem volt pillanatnyilag annyi pénzü. Így kénytelen volt Hermann Izsák valamelyik nagyváradit átkalni beváltani a csekket. Elment a Marxrosch bankba, kiakarja venni a pénztárcáját, de az nincs sehol.

Hermann Izsák a rendőrségre rohant, ahol jelentette az esetet és kérte a csekk távirati kifizetését az egész országban. A rendőrségen megtekintették Hermann kérésének, azonkívül levezették a nyomozást az ismeretlen zsebtolvaj kézrekerítésére.

Hermann Izsákok teljes anyagi romlásba került a zsebtolvajlás. Amikor panaszt tett, nagyfokú idegesség velt rajta erőt, hogy a pénztárcájával ördögöngött.

A vámhivataloknál továbbra is követelik az adónyugtát

Zlatescu vámfőnök nyilatkozata

Megirtuk, hogy a nagyvárad kereskedők üldözése a napokban felkereste Coroiu vámszolgálat pénzügyigazgatóját és kérték, vonja vissza azt az intézkedést, amely szerint a alföldről érkezett áru csak akkor adható ki a vámföldön, ha az a dőnyugtával igazolja, hogy az állami adóját kifizette. A pénzügyigazgató meg is ígérte beavatkozását, azonban a mai napig semmi intézkedés ebben az ügyben nem történt. Eppen ezért felkerestük Zlatescu vámfőnököt, hogy felvilágosítást kérjünk tőle. A vámfőnök ur megmutatta munkatársunknak a deklarációk tömeget, amelyet még nem irhatott alá, mert a vámföldön az adóját nem fizette ki. Az el nem irhatott áru azonban mindössze öt-hat vagont ér.

— Nekem — mondja Zlatescu vámfőnök — természetesen semmi szerepem sincs az áru visszatartásában. Július 15-én kaptam a 23.168. számú pénzügyminiszteri rendeletet, amely szigorúan meghagyja, hogy ha a kereskedő nem igazolja nyugtával, hogy az egész adóját kifizette, akkor az árut nem adhatom ki.

— A rendelet értelmében én a féltől az adónyugtát kell, hogy kérjem és nem egy bizonyítványt, amely azt igazolja, hogy nincs hátralék. Megállapítottam már ugyanis, hogy sok kereskedőnek adóhátraléka van, holott bizonyítványt mutatott fel annak ellenkezőjéről.

— A miniszteri rendeletet úgy értelmezem, hogy csak az idei, 1924. évi adó kifizetését kell igazolni. Én hogy ezen is könnyítsek, megelégszem azzal, hogy ha az adózó azt igazolja, hogy az első hat hónapra esedékes adóját kifizette. Csak október 1-től kívánom annak igazolását, hogy a még hátralévő félévi adót is lefizette.

— Én a magam részéről — mondja a vámfőnök — és a kereskedők is bizonyíthatják — a legengedékenyebb vagyok és a legnagyobb jóakarral kezelem a dolgokat. Ezt

bizonyítja már az a tény is, hogy a július 15-iki rendeletet csak most hajtottam végre.

— Olyan kereskedőtől, aki megfelelően az adókievélési határozatot, a felebezés napjától nem kívánom az adóbefizetést igazoló nyugtát.

— Sok kereskedőtől — méltányos esetben — elfogadtam és elfogadok olyan nyugtát, amely az évi adó egyharmadának befizetését igazolja, azzal a kikötéssel, hogy a legköze-

lebbi vámolásmál már a hátralék lerovását is igazolja.

— A pénzügyigazgatónál való eljárás — fejezi be a nyilatkozatot Zlatescu vámfőnök — hiábavaló, mert mi felettünk neki hatásköre nincs. Különben is itt egy létező miniszteri rendelet végrehajtásáról van szó és amíg azt a miniszter vissza nem vonja, azon senki sem változtathat.

Lakásépítés helyett házlebontás

Hogy élnek a város határán túl

Bucico Coriolán dr polgármester aláírásával tegnap határozatot bocsátott ki a városi tanács, mely — mint azt megírtuk — az engedély nélkül épített házak lebontását rendeli el. A városi tanács föl is hívta a vámon túl levő és szőben forgó telkek tulajdonosait: Demetrovits Elek dr bankigazgatót, Tóth Ferenc dr ügyvédet, dr Istvánffy István volt árvaszéki elnököt, Neufeld Lipót birtokost, Weisz Jenő bérlet, továbbá Heves Sándor mérnököt, hogy az általuk engedély nélkül létesített telekfelosztások munkálatait azonnal szüntessék be és területeiket eredeti állapotukban helyezték vissza. A tanácsnak ez irányban kiadott határozata tehát világosan azt célozza, hogy a szőben forgó területeken épült házakat bontás le, illetve a már folyamatban levő építkezéseket akadályozzák meg. Nem lehet e rendkívül fontos és a kis emberekre, — főleg vasúti munkásokról, szegény zsellérekről van szó — egzisztenciális jelentőségű bíró kérdés mellett elsiklani. A „Nagyvárad” munkatársa részletes tájékozódást szerzett arról, hogyan áll tulajdonképpen ez a helyzet, milyen sérelem történt a város szempontjából és hogyan, milyen körülmények között élnek azok a kis emberek, akiket a súlyos lakásviszonyok, az anyagi nehézségek, a nyomorúságos élet arra vényszerített, hogy a város határán túl verjenek most cölöpöket és családostól együtt, két kezük munkájával rakják a vályogot, tákolnak össze zsúfödelet, hogy ütött-vert kunyhókban húzódjanak a tél hidege elől. Mindezeket a telektulajdonosokhoz fordultunk. Demetrovics dr bankigazgató így informált bennünket a helyzetről:

— Tény az, hogy a város még május havában utasítást adott a telekkönyvi hatóságnak, hogy a telekfelosztási kérelmeket csak az esetben engedélyezze, ha egyidejűleg a városi tanács az engedélyt, illetve a házépítési engedélyt már megadta. Én, a magam részéről a

telekfelosztási engedélyt már sokkal előbb jelentettem be és a telekkönyvi hatóságnál azt keresztül is vezették, megcsinálták. A városnál — miután erről előzetesen nem tudtunk — nem jelentettük be és ez különben is a mérnök teendői közé tartozik. De meg nem is gondoltunk arra, hogy a vámon, tehát a város határán túli területeknek bejelentése kötelező. Most, hogy a szőben forgó tanácsi rendelet megjelent, természetesen nyomban lépéseket tettünk és olyan felvilágosítást nyertünk, hogy a hibánkon kiváltképpen utólagos bejelentést is akceptálni fogja a városi tanács. Meg kell jegyeznünk, hogy a telekfelosztásnál és tudtommal a későbbi építkezéseknél is, mindenben megtartottuk a város által megkövetelt szabályokat. Az utcákat eredeti alakjában, vonalában és szélességében megahagytuk. Arra nézve, hogy a területen történt-e építkezés és kik laknak ott, Demetrovits igazgató kijelentette, hogy az ő területén most van épülőben néhány ház, de inkább szomorú, vályogos kunyhócskák ezek. Főleg vasúti munkások, szegény nincstelenek húzódtak ide kényszerűségből,

mert a városban még egy szobácskára sem tudtak szert tenni

és életkörülményeik nem engedik meg, hogy — ha véletlenül lakást kapnának is — a mai házbereket megfizessék.

Nagyjában így nyilatkoztak a többi telektulajdonosok is. A régi katonai járványkórház területén épült fel az egyetlen olyan építmény, amely rendes ház jellegével bír. A Püspöki-utól jobbra, a régi homokteleglagyár környékén épült fel körülbelül 10—15 lakóház, egyenkint 400—420 négyzetöblnyi területen. Tehát terjedelmét tekintve alkalmas arra is, hogy ezek a szegény emberek kis kertet is létesítsenek, hogy az ott termelt legszükségesebből ellássák magukat és családjukat.

A városi tanács ama határozatával szem-

Atlantic nyári mozgó

9 1/2 órákor

Apolló mozgó

5, 7 és 9 órákor

Ma, szombaton utoljára

Kidd, a kalózkapitány II. része

A főszerepben: a legvakmerőbb mozsínész

Eddie Polo.

Harc a tenger fenekén

Vasárnap:

Vasárnap:

Szenzációs tengeri dráma 7 felvonásban.

NAGY CIPŐELÁRUSÍTÁS!

GONDA TESTVÉREK Cipőáruházában

— BULEVARDUL REGELE FERDINAND 5. sz. (PARK-SZÁLLODA ÉPÜLET) — Csak 20 napig

Csak 20 napig

Túlhatmozott raktár miatt az összes raktáron levő női-, férfi és gyermekcipőket minden elfogadható áron elárusítjuk.

ben, hogy az itt épült viskókat le kell bontani, humanitárius szempontból inkább azt találnók fontosnak és üdvösnek, hogy küldje ki a város a népjóléti ügyosztály vezetőjét, aki tudunkkal most, hogy a népjóléti támcasosi állást megszüntették, Vostinár János dr helyettes polgármester.

Szeressen ő személyes meggyőződést arról, hogy azok a tengődő és csak élni akaró emberek nehéz, verejtékes munkát végző kis proletárok, erejük minden megfeszítésével, éjjel-nappal rakják a vályogot, hogy túl a város on, isten szabad ege alatt jussanak tető alá.

A városnak van sokat hirdetett építkezési programja, az ankétek légióit tartották már,

A csongrádi bombavetőők több izben bevallották bűnüket

Mit kérdez az elnök a csongrádi merénylet tárgyalásán

Szólóknokról jelentik: Tegnap folytatva a törvényszék a tanukihallgatásokat a csongrádi bombamerénylet ügyében. Ödny Zuard hivatalnok szemtanúja volt a merényletnek, de a vádlottak közül senkit sem ismer fel. Özvegy Forgó Pálné, Ságiék közeli rokona a merényletről nem tud semmit, annyit kijelenthet, hogy Sági gyűlölte a zsidókat.

A következő tanu Diószeghy János belügyminiszteri tanácsos, akit annak idején a csongrádi nyomozás vezetésére a kormány részéről küldtek ki. Vallomásaiban előadja, hogy harmincadikán este Sági János önkéntes vallomásra jelentkezett. Részletesen bevallotta a merénylet végrehajtását. Diószeghy intézkedett, hogy két hatóság tanut hívjanak föl, ezek előtt Sági megismételte vallomását. Utána négy szemközt bevallotta neki, hogy ő a Csongrádra került idegenek áldozata és azelőtt becsületes volt. Bevallotta, hogy tud a másik bomba rejtekhelyéről.

— Detektívet adtam mellé, rövidesen

hogy a legszegényebb néposztályt hogyan lehetne lakáshoz juttatni. Ezek a szegény emberek nem tudták a probléma megoldását bevélni, aminthogy nem tudták a városban, még a külvárosban sem, lakáshoz jutni. Tehát kivonultak a város határára tölva és boldogulni próbáltak maguktól. Lehet, hogy a szabályzatnak nem tettek eleget, lehet, hogy ezeket az építkezéseket a formák szerint nem jelentették be. De élni, lakni, a tél hidegében meghuzódni ezeknek is van joguk és a városnak kellene — szerintünk — módot adni, hogy építsenek, nemhogy a mai szomorú lakásvizonyok mellett — viskókat bontassanak le.

előhozták a Sági által megmutatott helyről az új bombát.

Piroska János állandóan tagadott, azonban a bizonyítékok miatt szükségesnek látszott letartóztatni. Eddig tartott Diószeghy csongrádi szereplése. Energiát taltakozik azon állítások ellen, mintha a vádlottakat ütlegette volna. Fskü alati vallja, hogy soha senkit se bántalmazott.

Elnök: Miért végezték éjjel a kihallgatásokat, holott a büntető perrendtartás ezt tiltja?

Diószeghy: Perrendtartással nem foglalkoztam. Szükségemnek tartottam, hogy éjjel-nappal vezessem le a vizsgálat nagy anyagát.

Elnök: A vádlottak azt mondják, hogy éjjeli kihallgatásokon fárasztották őket és nem engedték leülni.

Diószeghy: Nem kifogásolták a kihallgatásokat.

Elnök: A nyomozás vezetőjének tudnia kellett volna, hogy mit enged meg a törvény.

— En áttértem az államvállásra — felelte Schner Magda.

A tanukihallgatások megkezdése előtt Stamatopol védő kijelentette, hogy a vád egyáltalán nincs alátámasztva, mivel csak a két vádló tanuságán alapszik. Ezek pedig érdekelték az ügyben és a feljelentést személyes bosszúból tették. Kérte egy cseléd-leánynak a kihallgatását, illetőleg becsatolta a leánynak közjegyző által hitelesített vallomását, amelyben az kijelenti, hogy Schnerék 200 leit ígértek neki, ha Barthák ellen vall. Közölte a védő azt is, hogy Apáti és Rojt községekből számosan jöttek el a tárgyalásra, az ottani román lakosok közül és vallomást akarnak tenni arról, hogy abban az időben, amikor Bar-

thák a községekben laktak, nemzetiségi különbség nélkül mindenkivel jót tettek.

A bíróság ezután tanácskozára vonult vissza és a tárgyalás megtartását egy hónapra elhalasztotta és megbízta az ügyészt, hogy a per adatait egészítse ki.

Mentesítették a kisajátítás alól a csodadoktor birtokát

Németh Sándornak, a nemrég meghalt hegyidoktornak és feleségének Kegyek községben volt 200 hold erdeje és 80 hold szántóföldje. A birtok már 1918. december 1-én a vevőkre is volt írva. Ennek a birtoknak egy részét 1920-ban eladták Österreicher Ede telegdi kereskedőnek a másik részét pedig a kegyeki parasztnak. Az adás-vételi szerződést a járásbíró nem hagyta jóvá, a megyei bizottság azonban elismerte, mert a birtok 1918. december 1-én már a tulajdonosok nevére volt írva.

Ez ellen a határozat ellen a kegyeki földigénylő parasztnak a bukaresti legfőbb agrárbizottsághoz felebbezték, ahol a parasztnak kérését elutasították, tekintettel arra, hogy a birtok kisajátítása törvényellenes volna.

A megyei agrárbizottság most hirdette ki a parasztnak előtt a legfőbb agrárbizottság határozatát.

Uriszabó üzletünket

a Sas-passagében
megnyitottuk

hol a legényesebb izlésnek megfelelő elsőrangú divat ruhákat készítenk a legszolidabb árakban.

BACSO és BRAUN

Szept. 21-én

A nagyváradai könyvtárak
szülői táncmulásága

a Kargerban

Őszi időnyre a legdivatosabb kosztümök, köpenyek és utcai ruhákat a legújabb párisi modellek után elősmert legolcsóbb árakban készítenk

FLEISZ KÁROLY

11. sz. diva szalonja, Str. Goida (Bedly Ödön-utca) 11. sz.

Nagyváradai szereplők a kolozsvári hadbíróóság előtt

Nem hoztak ítéletet a Bartha—Schneer-ügyben

(Kolozsvári tudósítónktól.) A hadbíró-ságnál hónapokkal ezelőtt dr Schner Soma nagyváradai ügyvéd és leánya Schner Magda feljelentették özv. Bartha Gyulán nagyváradai uriaszonyt és fiát Bartha László magántisztviselőt. A feljelentés szerint a román állam ellen leki-csinyló kifejezést használtak és a törvényeket semmibe sem vették.

A feljelentés előzményei csak a hadbíró-sági tárgyalásokról ismertek. Dr Schner ügyvéd fiának és Bartha Lászlónak ugyanis közösen egy vaskereskedésük volt és üzleti elszámolás körüli differenciákért Bartha László feljelentette a rendőrségen üzlettársát Schner Lászlót. A hadbíró-sági feljelentés ezután állítólag bosszúból történt, legalább is ez tünt ki a hadbíró-sági tárgyalásokon.

Tegnap újból tárgyalta ezt az ügyet a kolozsvári VI-ik hadtest hadbíró-sága. A tárgyalásról a következő tudósításunk számol be:

A főtárgyalás megkezdése előtt Stamatopol Alfonz nagyváradai ügyvéd, Barthák védője illetékességi kifogást emelt, amit a hadbíró-ság negyven pernyi tanácskozás után elvetett. Elsőnek a bíróság a vádlókat, akik fenntartották a feljelentésükben foglalt vádakot, hallgatták ki. A vádlókat vallomásukra megeskették. Schner Magda esküjénél érdekes epizód történt. Amikor ugyanis Schner Magda a kezét a bíróság asztalán fekvő feszületre tette, a védő rászólt:

— Hogy esküszik maga a keresztre, hiszen maga zsidó?

10% engedmény

Olcsó elárusítás

Csak 15 napig

Óriási árukészlet miatt nemcsak a régi, hanem az újonnan érkezett összes árukészlet eddigi olcsó áraiból még

10 százalékos engedményt adok

Szővelek több ezer méter . . . 165 leintől	Marocconok minden színben 200 leintől
Angol kabátelmék . . . 175 "	Mosó szövetek . . . 28 "
Tegethöl és fekete csodim-helmék . . . 210 "	Barchetek, flanelok . . . 50 "
	Pamut vásznak . . . 33 "

Maradékok félárban

VADAS JENŐ, női divat áruháza,

Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferdinand 5.

10% engedmény

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Az egész tömeg kiköltési ára 4 millió 848 ezer 971 lei.

* **Halálozások.** Stettner Andrásné, szül. Szauvet Rozália 78 éves korában elhunyt. Temetése ma, szombaton délután fél 4 órakor megy végbe Csengery-utcai gyászházról.

Liszky Béla 12 éves korában elhunyt. Temetése ma, szombaton délután fél 6 órakor megy végbe az olasz-i temető halottas házából.

* **Szabadelőre helyezték Bárdos Jenőt.** Megírta a Nagyvárad, hogy Bárdos Jenőt, a kolozsvári „Au bon Gout”-cég főnökét, akit a milliós selyemcsempészési ügyben tartóztatott le a nagyvárad királyi ügyészség, a tábla vádtanácsa 100 ezer lei kaució ellenében szabadelőre helyezte. Szende Károly felfolyamodását elutasították és így az őt tartóztatott közül már csak egyedül Szende van a fogházban.

* **A váradí futball-derbyt ritkán tapasztalt érdeklődés előzi meg.** Ugy a NAC, mint a Törökösök a legerősebb összeállításban veszi fel a küzdelmet, mivel a bajnokság kérdése ezen a meccsen szokott eldőlni. Előzőleg Sz. S. E. — Egyetértés bajnok mérkőzés. Jegyek előre válthatók Horovitz cukorkaüzlet és a Hellas sportáruházban.

ATLANTIC mozgó

Oradea-Mare

Koppenhága,
1924 szept.

24-én szerdán érkezünk, még aznap fel akarunk lépni

Pat és Patachon

* **Eltűnt a piacról a zsir.** A Nagyvárad f. hó 17-iki, szerdai számában egy hír jelent meg, „Eltűnt a piacról a zsir” címen, melyre vonatkozólag engedje meg a tek. szerkesztőség, hogy mint erre illetékesek, a következő helyreigazítást közölhessük: A zsir valóban eltűnt, azonban ennek egyedüli oka az, hogy a mai maximális árak mellett kövér élő sertést vásárolni nem lehet. A kövér sertések a termelési költségek drágasága folytán ugyancsak eltűntek a piacról, amit igazol az is, hogy a nagyvásár alkalmával mindössze 8 kövér sertést hoztak be eladás végett s ezek is 49 és 50 leiért kelték el. Méltóztassék utána nézni, hogy ilyen árak mellett lehet-e 42 leiért a húst és 70 leiért a szalonnát árusítani. Ilyen árak mellett az árusítás az iparost a teljes tönkremenésbe viszi, a mit nem kívánhat egyetlen társadalmi osztály sem attól az iparostól, aki a munkája és vagyona kockáztatása mellett a nagy közönség által nem is ismert számtalan más kiadások és illetékek viselésére is kötelezve van. Soraink szíves közléséért köszönetet mondva, vagyunk tisztelettel A Husipari Munkaadók Szindikátusának Elnöksége.

* **Szántó György retrospektív képiállítása f. hó 20-án délelőtt 11 órakor nyílik meg a Kereskedelmi Csarnokban.** Belepti díj nincs.

* **„KEGYELET” a Sas alatt.**

Szeptember 21.
vasárnap délelőtt!

ORBÁN DEZSŐ
festőművész

HELIKON

Sír. Bratianu (Szaniszló-u.) 1

Ünnepélyes verniszház
vasárnap délelőtt 10 órakor

* **Női szabászati varró és kalapkészítő szakiskolában** még néhány tanítvány fölvetetik. Szabás, varrás 6 hó alatt, kalapkészítés 3 hó alatt tökéletesen elsajátítható. Bővebb fölvilágosítás és beiratkozás naponta d. u. 5—6-ig Orbán Sándorné Str. Deák F.-u. 2.

* **Friss Roncegnói és Levicói gyógyviz** kapható ifj. Popper József fűszerkereskedőnél. Telefon 120.

* **A Népnyha céljaira** a Nagyvárad Hitebank r.-t. néhai Balog Vilmos vezérigazgató ur emlékére koszorúmegváltás címen 5600 leis alapítványt tett, mely adományért halás köszönetet mond az Elnökség.

* **Az építőanyagok mentesek a behozatali- és követetvám alól.** A polgármesteri hivatal átiratban közli, hogy a szabályrendelet értelmében az összes építőanyagok, akár kocsin hozzák be a városba, akár vonaton, mentesek a behozatali- és követetvám alól, ha igazolják építési engedéllyel, hogy az építőanyag házépítés céljaira szükséges.

* **Döntöttek Korda Andor birtok-ügyében.** A megyei agrárbizottság tegnap tárgyalta Korda Andor birtok-ügyét és úgy döntött, hogy Kordának joga van ott kijelölni a neki megmaradt területet, ahol óhajja. A kisajátítási árakat a holdankénti 250 lei helyett, 380 leiben állapították meg.

* **Valódi Beusdorp cacao eredeti csomagolásban** érkezett ifj. Popper József fűszerkereskedőhöz. Telefon 120.

* **Welch Margetson londoni Oxford ingek méret szerint** kizárólag Hollósnál készülnek

* **Mindazon hölgyek, akik a nagy reklamirozott cégeknek nem találják az árakat elég olcsónak, vásárlásaikat** Rimanóczy utcán Kertész reklámműzetben eszközöljék, mert ott az árak feltétlen olcsóbbak, mint bárhol és a cég szolid és megbízható.

* **Angol Tress és Habig kalapok a Regele Ferdinand-uton** kizárólag Hollósnál

* **Vászon és batisztchiffon különlegességek** olcsóbban, mint bárhol Frankl Róza üzletében. Rimanóczy-utca 9. sz.

* **Kabátzövetek, Peleucheok és bélesárak** nagy választékban, meglepő olcsón Rimanóczy-utca 9.

* **Ingzephirek, nyersselymek, asztalneműk, barchettek** legolcsóbban Rimanóczy-utca 9.

* **Atmeneti kabátkülönlegességek nagy választékban** Hollósnál

* **Kézimunka kiállítás.** Kélin, függöny, drapéria, abroszok, diványpárna, aranyterítők, tipóennel, madeira munkák, gobelinek, filécspikék, betétek, motívok mindenféle nagyságban nagyon olcsón kaphatók Weinbergerné Zárda-utca 1. sz., Str. Manastari, Kapucinus-utca mellett.

* **Old England keztyűi, harisnyái, női férfi ernyői** legjobbak és legolcsóbbak.

* **Bécsi Schmidt-bonbonok Aszódinál,** Sas-palota 10 deka lei 24.

POLOSKARTÓ Noxin biztosan irtja, pusztítja, öli a poloskát, üvegje 20—Lei FARKAS ISTVÁN Apolló drogéria, Oradea-Mare

* **Elárusítok olcsó árban őszi női divat szövegeteket és vászonárúkat.** Consum Áruház Rákóczi-ut, Moskovits-palota-sarok.

Figyelem!	Női és férfi	Figyelem!
Férfi ingek, nyal kendők	Harisnyák, Keztyűk	Leszállított olcsó árakban.
NEUMANN		
Szárdá General Mosoiu (Kerf-utca) 1. szám		

LEGILABB

Nem békülnek még a spanyolok

Párisból jelentik: A Journal-nak egy magasrangú spanyol katona leghatározottabban megeafolta azokat az angol híreket, hogy a spanyolok az arabokkal megkezdtek a békétárgyalásokat. Lehetetlennek minősítette a közölt békefeltételeket. A békétárgyalásokat csak akkor kezdik meg, ha Spanyolország teljesen ura a helyzetnek.

Londonból jelentik: A Times szerint a spanyolok Tetuan felszabadítására támadást készítenek elő. Politikai körökben lehetetlennek tartják, hogy a békétárgyalások a jelenlegi körülmények között megindulhassanak.

MOZI

— **A Dorian Terrasseon** ma, szombaton kerül utoljára műsorra az osztatlan tetszést és sikert aratott film, az „Asz-szony és az apacs”. A főszerepet az olasz filmszínésznők legjobbja, Heléna Makovska alakítja. Az előadások a Dorian Terrasseon 9, a Dorian filmszínházban 3, 5 és 7 órakor kezdődnek. A 3 órás előadás mérsékelt helyárú.

TŐZSDE

Bukarest, szeptember 19. Zárlat: Devizák: Páris 1060, London 882, Newyork 196, Róma 872, Zürich 36 egyen., Bécs 27 egyen., Prága 590.

Zürich, szeptember 19. Zárlat: Berlin 10 0-a 125 háromn., Amsterdam 203 fél, Newyork 529 háromn., London 2361 fél, Páris 2805, Milánó 2320, Prága 15 hétny., Budapest 0.0069, Belgrád 740, Bukarest 270, Bécs 0.0074 háromn., Stockholm 140 háromn., Krisztiania 9290, Koppenhága 80 háromn.

Budapest, szeptember 19. A pénzügyi értékpapírtőzsde zárata: Angol-Magy 41. Magy. H. 506, Leszám. 70, Salgó 512, Államv. 420, Keresk. b. 1190, Belv. Tak. 29, Pesti Hazai 3355, Borsod-Misk. 128, Első Bp. gőz 121, Beocsini 900, Kőszén 2800, Ujlaki 125, Urikányi 790, Globus 30, Olaszb. 20, Rima 148, Fegyver 1100, Ganz-Darab. 2370, Ganz-Vill. 1290, Láng 98, Izzó 610, Papir 33, Borsodi szén 85, Kar-ton 95, Klotild 58, Cukor 2365, Gummi 262, G. ztr. H. 169, Csáky 12 fél, Georgia 574, Phöbus 55, Villányi 40, Lipták 10, Gutt-mann 876, Ofa 530, Rézb. 90, Nasici 2050, Zabotai 68.

Budapest, szeptember 19. A gabonapiac szilárd. Budapesti buza 430—435.000, rozs 370.000, állomáson 360.000, takarmányárpa Budapestén 415.000, zab 325—330.000, budapesti morzsolt kukorica 382.500, állomáson 360—370.000, csöves októberre 135—140.000.

Uj posztóáruház

ZAUBERER & COMP

Sír. Gen. Mosoiu (Mezey Mihály-utca) 7.

férfi és női
öltöny és kabát

Szövetek nagy választékban

Cimre
figyelni!

hallatlan olcsó árban!

Cimre
figyelni!

NYILTTÉ

A „Nagyvárad” tekintetes Szerkesztőségének
Helyben.

gen tisztelt Szerkesztő Ur!

A „Nagyvárad” f. hó 14-én megjelent 209. számában „Bünyádi feljelentések a pénzügyigazgatóság” című közleménynek reám vonatkozó részét helyigazgatói kíváncsán, felkérem, szíveskedjék az illetékes helyreigazító közlemények b. lapjában helyigazgatói.

A fenthivatolt közleménynek csupán az a rész, amely meg a valószínű, hogy engem a pénzügyminiszter Szatmárra helyezett, még pedig közérdekből látásba helyezvén részemre az ottani pénzügyigazgatóság vezető állását. Bár én ezen áthelyezést nem fogadtam el, a közszolgálatot még nem hagyom el, hanem kértem a pénzügyminisztériumot, hogy az itteni pénzügyigazgatóságnál betöltött állásomat megtarthassam. Coroi Sándor pénzügyigazgatótól tartva, hogy én az ő állását töreksem megvédeni, alaptalan vádat emelt ellenem a pénzügyminiszter elött, azt állítván rólam, hogy román nyelvű magatartást tanusítok. A minisztérium azonban a feljelentés után sem bocsátott el. Valószínűleg Coroi pénzügyigazgató azon állítása, hogy én a minisztériumból elbocsáttattam volna, hogy ellene határozat előtt feljelentést tettem volna, vagy őt bármilyen más okból elbocsáttattam volna. Az is valószínű, hogy én a vádakat a vele való kibékülésnek lehetőségét, hogy túle akár közvetlenül, akár közvetve bármilyen más okból elbocsáttattam volna. Ellenkezőleg, Iliescu György pénzügyigazgatóhelyettes ur lakásán ez előtt körülbelül 10 nappal Columbian vámfőnök és neje anyósága, Iliescuné öngyásága, Todorescu pénzügyigazgató ellenőr és többek jelenlétében annak hangosan mondta, hogy a velem együtt ott jelen volt Costin Anghel pénzügyi főtitkárvalóval néhány kellemetlen percet akar töltetni, felajánlotta, hogy a pénzhiányzó 54.000 leit sajátjából megtéríti, miután meggyőződött arról, hogy Costin ártatlan és tisztázta a velünk szemben emelt vádakait, miután azokat mások befolyására tette meg. Ugyanakkor nekem is mondták, hogy visszavonja az ellenem emelt vádakait és visszatéríti a tőlem jogtalanul és felvett nagy összegű pénzt, ha viszont én is visszavonom a pénzügyminisztérium kiküldött vizsgáztatója és az ügyesség előtt tett nyilatkozatait. Hol van tehát a pénzügyigazgató urral szemben alkalmazott zsarolási kísérletem?

A fentiekből minden józanon ítélő ember megállapíthatja, hogy zsarolási szó sem lehet, inkább a pénzügyigazgató ur igyekezett mindenáron a családjától menekülni. Idevonatkozó állításai is éppen olyan valótlankok, mint amilyen valótlan az, hogy engem az ügyességnél feljelentést tett volna.

Amidőn még megemlítem, hogy a fenti című cikkre távollétem miatt nem válaszolhattam előbb, hogyok teljes tisztelettel:

Vacarescu Sándor,
pü. főtanácsos.

SZÍNHÁZ

Bérleti felhívás.

Mély tisztelettel jelentem Oradea város nagyrabecsült közönségének, hogy az 1924–25. színhéviadban 120 előadásra hirdetek bérletet, amely bérlet f. hó október hó első napjaiban veszi kezdetét. 60 A) bérletes és 60 B) bérletes előadás lesz.

Bérleti árak a következők:

Nagy páholy	— — —	20.000 lei.
Rendes páholy	— — —	15.000 lei.
Zsöllye	— — —	4.000 lei.
Körszék	— — —	3.000 lei.
Támlásszék	— — —	2.000 lei.

A régi bérlok jogait f. hó 24-ig (szerda) éli 12 óráig tartom fenn.

Bérelni lehet Halmi Lajos titkárnál a színházi irodában naponként 10–11-ig.

A bérleti összeg három részletben is fizethető.

Mély tisztelettel

Gróf László

a „Regina Maria” Városi Színház igazgatója.

— Nagykapusiak vendéjátéka a Falu rosszában. Különös érdeklődéssel kíséri Nagyvárad közönsége már eddig is a nagykapusiak vendéjátékát, a mely vasárnap délután és este fog lejátszódni a Katolikus Körben. Nagy felkészültséggel fogják bemutatni a nagykapusiak eredeti színjátszó képességüket a Falurossza énekes népszínműben, melynek minden egyes szereplője úgy a délutáni, mint az esti előadásban egyszerűen fog nyújtani. Különös érdeklődésre számíthat úgy a délutáni, mint az esti előadás keretében bemutatásra kerülő táncok, melyek mindenütt nagy hatást és általános tetszést váltottak ki. Jegyeket e két előadásra szombat délelőtt 9 órától 1 óráig; vasárnap d. e. 9-től 1 óráig és délután 3 órától kezdve árultja még a pénztár.

PILLANGÓ

Irta: Bónyi Adorján

— Elbeszélések —

Jelentették, Palika beteg. Zsuzsánna szórakozottan ásitott: mért nem küldenek a háziorvosért? Erre elküldtek az orvosért. Zsuzsánna nagyon vigyázva felöltözködött, mert Félix ma bejelentette a látogatását.

— Tüdőgyulladás — mondta és Zsuzsánna elcsodálkozott. Tüdőgyulladás... ő, ez igazán nagyon kellemetlen, éppen ma, amikor neki olyan jó napja van. Komoly dolog? Az orvos habozott: még nem tudni. Illatosan és szerelmemre várón lebegett be a gyerekszobába. Palika piros arccal és tüzes szemmel feküdt kicsiny fehér párnán. Rámosolygott, lázán át is, az anyjára.

— Beteg a kicsi fiam? — gúnyoskodott Zsuzsánna, mikor leült az ágya szélére. De nyomban megállapította magáról, hogy nem áll jól neki ez a gyerekes hang.

Palika hallgatott és nézte őt, fényes szemmel.

— Mit szeretnél, kis fiam? Akarsz valamit? Játékot? Valami édességet?

— A tanító bácsit akarom.

Zsuzsánna elhúzza a kezét a kisfiu forró kezéről és szemöldöke merevre haragosodott. A sötét sarokba nézett, felelni akart valamit, aztán mégis hallgatott és egy-két perc múlva kiment. A német lánynak megparancsolta, hogy mindig a gyerekek mellett legyen, a szobalányt pedig leküldte egy halom pénzzel, hogy azon vegyen mind játékot a gyerekeknek.

Aztán visszament a szobájába és megnézte magát, ez a kis felindultság nem esett-e ártalmára az arcának?

Török pontosan négy órakor becsöngött. Sápadt volt és ideges. Nyugtalanította, hogyan fogja szépen és okosan kimagyarázni magát az asszony előtt. Hogyan fogja elmondani tisztán és nemesen, hogy sokkal jobban szereti a menyasszonyát, mintsem...

A szobalány avval fogadta, hogy Palika beteg, a szobájában fekszik. De Török előbb mégis bekopogtatott az asszony ajtaján.

Zsuzsánna háttal állt és Török várt, míg megfordul. Zsuzsánna ránézett, az acélpenge hűvösségével.

— Bocsánatot kérek — kezdte Török — meg szeretném magyarázni...

Zsuzsánna nem engedte tovább beszélni.

— Menjen ki — mondta röviden, hidegen.

Török elvörösödött.

— Menjen ki innen — mondta még

egyszer az asszony. Török megfordult és indult kifelé. Az asszony utána szólt. — A gyerekek most beteg. Várja magát. Még meggyógyul, nem akarom őt ezzel idegesíteni. De ha meggyógyul, akkor nem fáradijon ide többé. A fizetését megkapja... Mináinétől.

Török nem felelt, a szíve a torkában volt, esőndesen kiment.

Zsuzsánna a száját biggyesztette: milyen rossz ruhájú, rossz cipőjű ember, olyan mint egy szabólegény, mi a csodát látott ő ezen az emberen, hogy majd nem...?

Palika bágyadtan felemelte mind a két kezét örömeiben, mikor meglátta Törököt.

— De vártam — szolt fátyolos hangon. — Ma nem kérdez leckét, tanító úr, jó? Ma mesélni fog, egész délután.

Török leült az ágyra, amely telisteli volt vadonatúj játékokkal. Megkérdezte:

— Mennvi sok új játékot kaptál! Milyen szépek! Ki vette?

— Hozatta anyuka.

Török lesütötte a szemét. Halkan mondta:

— Látod, ugy-e hogy szeret téged anyuka.

— Nem szeret — sutogta a gyerek. Török urnak mesélni kellett egész estig. Palika néha közben elbóbiskolt, de ha ilvenkor Török elhaltatott, akkor nyomban felebredt és tovább kellett mesélni.

Hétkor Török indulni akart.

— Maradjon itt. Aludjon itt, tanító bácsi — permetezett az édes kérés a kicserepesedett kis ajakról.

Török megmagyarázta, hogy az nem lehet.

(Folyt. köv.)

Előírással és csinos kivitelben, jó minőségű

DIÁK EGYENRUHÁK WOLLÁKNÁL

Oradea-Mare, Strada Cogălniceanu Várady Zsigmond-utca 11. sz. alatt

Ujdonság! Ujdonság!

PÁSZKA

állandóan kapható minden boltjában és fűszerüzletben. Telefon 374. szám. Főlerakat: Klein szalámigyár, N. Jorga (Zöldla)-u. 8.

Matula-féle üzlet megnyílt

lakk és festékekből órlási raktár. Vas és konyhafelszerelések, valamint selejtes áruk olcsón kiárultatnak.

Fő-utca 2. (Huzella mellett)

legolcsóbb a készítőnél

ESŐERNYŐ

Rosenberg Testvérek

N. Jorga (Zöldla)-u. 8

Behúzás gyorsan készíthető

ELADÓ Lukács György-utca elején uri magánház beköltözhető 4 parketes szobából összes melékelyiségekből álló szép lakással. — Körös-utcan nagy telkes ház azonnal elfoglalható 3 szoba, fürdőszoba modern lakással. Parkirozott udvar, gazdasági udvar, nagy istálló. Külön épületben jömeneteli fűszerüzlet. Megvehető előnyös feltételekkel, Perces-utcan szép ház beköltözhető tetszés szerinti 2, vagy 3 szobás lakással. — Eladó félemeletes nagy ház 300.000 leirt elfoglalható 3 szobás lakással, nagy udvarral. — Kitiűő magánház gazdaságkodóknak Váradvelencén azonnal beköltözhető 4 szobás lakással. 20 jóságra istállóval, magtárral, félholdas nagy kerttel 350.000 leirt előnyös fizetési feltételekkel. Értekezhetni: Kortismáros Lászlónál, Szaniszló-utca 22.

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy ezr. ára 3 lei
vastag betűs 4 lei

Házasság

Gőzmalomtulajdonos férjhezadná leányát. Bővebbet: Faragó, Budapest. 24

Nőszülne huszonhét éves nagykereskedő. Bővebbet: Faragó, Budapest. 18

Oktatás

Angol: Miss Mechnaster megkezdte óráit. Tudakozódní 5 órától Str. Csengeri-u. 4. 833

Románul perfektil be-széli, ami tudó fiatalle-mber hecumi tanuló okta-tását, fordításokat vállal. Cimeket a kiadóhivatalba kér. 852

Ellátás

Magános urinó egy vagy két gyermeket ellátásra ma-gához fogad. Öv. Schwartz Arminé, Str. Jókai Mór-utca 12. sz. 823

Intelligens idősebb házpa-r egy vagy két gyermeket teljes ellátásra felvesz. Cim Fried Adolf Str. Ba-ross-utca 3. sz. 822

LAKÁS

Butorozott egy vagy két szobát konyha használat-tal keresek, magas bér-t fizetek. Gönczy, Royal ka-vénáz. 872

Israelita földbirtokosnak magas bérért keresünk téli tartózkodásra megfele-ő butorozott szobát esetleg konyha használattal. Iroda Pávei-utca 5. 876

Fiatall házaspár keres ele-gáns butorozott szobát. Cimeket kérek. — Freund ékszerész, Széchenyi szai-loda. 898

Egyszobás lakás azonnal elcigialható, kétszobas mo-deru lakás, négyszobás szőlőlakás átadó, ingatlan közvetítés. Butorozott szo-bák. Tűzifa megrendelhető Balázsennél, Nicolae Jorga (Zöldia)-u. 21. 865

Tudunk közös vagy telje-sen külön konyhahaszná-lattal, esetleg anélkül több butorozott szobát. Iroda, Pávei-utca 5. 877

Kétszobás lakást mellék-helyiségekkel keresek. Le-jépést fizetek. Dr Berger Ernő, Str. A. Iancu (Kos-suth-utca) 4. 831H

Központi fekvésű

világos, száraz legalább 100—150 □ területű tüzemhelyiséget keresek. — Cimeket a kiadóba „Üzem” jellegre kérek.

Perzsaszőnyeg

készítéséhez garantált nap-aió mosható gyapjútanalat minden minőségben és szín-ben legolcsóbb gyári árban azonnal raktárról szállít

„ORIENT”

perzsaszőnyeg szövőgyár Simion-Silvaniei.

ELSZAKITHATATLAN

KER MUNKAS, VÁSZON ÉS SZÖVET RUHÁK
„INDUSTRIA” RUHAÜZEM
ORA DE A-MARE, CALEA VICTORIEI No. 1.

Alkalmazás

Mindenes 3 tagu család-hoz felvételt. Cim a ki-adóban. 776

Munkásnőket korlátlan számban azonnal felvesz a Fesűgyár, Kolozsvári-u. 125 856

Molnart keresek, józant, szakértőt azonnali belé-pésre. Motormalom, Hal-men. 832

Üzletvezető Carei-Marei üzletünkbe élőnyös felté-telek mellett keresünk. — „Singer” Bourne & Co. Str. Avram Iancu 16. 882

Wohanka nyers olajmotor kezelet keresek. Motormalom, Halmen. 831

Női divat sznmában tel-jesen jártas intelligens se-gédet felvesz Vadas, Bul. Regele Ferdinand 5. 807

Az erdőkhasználás összes munkálataiban, a mező-gazdaság és kertészelben négy évi gyakorlattal bíró, három nyelvet beszélő 23 éves erdőkezelő állást ke-res. Szives ajánlatokat a kiadóba ker. 862

Mindenes tőzönő 3 tagu családhoz azonnala ke-resetetik. Vas, Kulikovszky-ut 6. I. 864

Perfekt magyar-német le-velező, gép- és gyorsíró, könyvelő fiatallembert állást keres. — „Korrespondent” jelige, kiadóhivatal. 869

Nevelőnő jó bizonyítvány-nal és zongora tanítással nagyobb gyerekekhez ke-resetetik. Fényképes aján-latok Bri yer Bukarest, Lu-cacia 12 küldendő. 878

Óvadekkes, ügyes kép-viselőket Singer varrógépek részletfizetés eladásra vidéki helyiségekbe keresünk „Singer” Bourne & Co., Str. Avram Iancu 16 883H

Adás-vétel

Bejárónőt keres kéltagu család azonnali belépésre. Cim a kiadóban. 867

Hat házheiv a nagyállo-más mellett eladó. Erd-deklódní Halász-u. 5. 871

Használt parfümös, kölnis üvegeket veszünk. Szabó, Avram Iancu 14. 870

Egy éves külföldi praktizálás után
divatos női kabát, kosztümök
izléses francia ruhák, kepek és gyerek-kabátokat **Fülöp Dániel és Fischeré** készítik:
angol francia női divat szalon. Str. Vlahuta (Szent Já-nos-u.) 12 és 52 sz. — Szolid árak, pontos kiszolgálás.

Hangya tagjai

kiváló téli burgonyát kg. 4 leiért, továbbá tisztán kezelt ó-bort, elsőrangú fajalmát és olcsó tűzfát kaphatnak a Hangya Regele Ferdinand (Fő)-utca, Postei (Uri)-u. 8. sz. a. és Alexandri (Telek)-utca 37. sz. alatti üzleteiben. — A Hangya tagjai vásárlásuk után visszatérítést kapnak.

Az „Artibus” r.-t. felszámoló bizottsága.

Hirdetés.

Az „Artibus” r.-t. f. hó. 16-án tartott rendkívüli közgyűlése a társaság végleges feloszlatását és a Parcul Traian-ban lévő műcsarnok anyagának elárverezését határozta el.

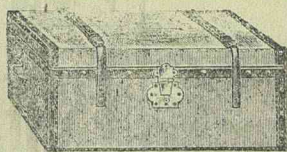
A belügyminiszter f. hó 11-én kelt 22690 C. sz. rendeletével a lebontást jóváhagyta.

A kereskedelmi törvény 202 §-a értelmében felhívjuk a hitelvezetőket, hogy a társasággal szemben fennálló követeléseiket 6 hónapon belül a Banca Națională fiókjánál működő „Artibus” felszámoló bizottságának jelentsék be.
Oradia-Mare, 16 Sept. 1924.

A felszámoló.

Radó Dezső

női divattermékben készülnék
a legegánsabb angol kosztümök, hosszú kabátok és francia ruhák eredeti párisi és bécsi modellek után.
Str. Gojdu (Beöthy Ödön-utca) 6. szám.



Gyárunkban, Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18. szám alatt egy külön

detail áruosztályt rendeztünk be elsőrendű bőröndárunk, berendezett kassettáink és iskola-táskáink eredeti gyári árban való elárúsítása céljából. Felvállalunk továbbá mindenféle szakmánkba vágó különleges bőröndárunk elkészítését méretek szerint, ugyszintén vállalunk javításokat is.

Nagyvárad Bőröndárú és Táskagyár

Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 18. szám.

Elsőrangú kosztümöket, kabátokat
ANGOL ÉS FRANCIA RUHÁKAT
a legújabb divat szerint
meglepi szolid árban készít
VALENTIN NŐI DIVATTERME
Kórház-utca 17.



DENGELEGI ÁRMİN

Bádgos és vízvezeték szakiparos

Vízvezeteki felszerelésekben

állandó nagy raktár

Központi lerakat:

Strada Sf. Ladislau 17.

(Körös-utca)

Telefon sz. 6-71.

Telep:

Strada Clujului

(Kolozsvári-utca)

Telefon sz. 5-79.

Jókarban lévő városi bunda eladó. Str. Bratianu 26., délután háromtól ötig. 841

Eladó kézmunka stórok, függönyök, fehér, színes és arany terítők, nagyon szép filé munkák, csipkék, betétek és motívok, kötött terítők, kicsik és nagyok, diványpárna montirozatlan, kicsi kelin terítők, szek-róny csikok. Zsebkendők, leibhenek, álló lámpaer-nyó, szőnyegek, perzsa, zsmirna és argaman, 23 m. finom rumburgi vászon, 12 személyes étkező szerv-iz és egy 6 személyes ezüst szerviz, gobelin kép, selyem, horgolt redikülök, selyem, rojtos kendő, kö-tött, csipke, Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. sz., jobbra > SASZ. 287H

Kocsigár a város köz-pontjában, 30 év óta fenn-álló, kitűnően bevezetett üzemmel, teljes felsze-relésű kovacs, kocsigárt, fényező műhelyvel, gépek-kei és szerszámokkal; ösz-szes épületekkel elfogla-lható 3 szobás, fürdőszo-bás uri lakással együtt ju-tányosan eladó. Értekez-hetni: Kortsmáros László-nál Str. I. C. Bratianu (Sza-niszio-utca) 22. 858

Nyárirozsza burgonya, faj-alm., fajtörte, házhoz szállítva legolcsóbb Spiz-nél. Str. General Mosoiu. 847

Ebedő jókarban eladó. Bul. Reg. Ferdinand Rákóczy-ut 12. III. em. 22. 829H

Bálo butor jávor és to-polya gyönyörű kivitelbe eladó. Jake Ionescu (Körös-u.) 9. 817

Eladó ó német stíli ebedő vitrinrel, ebedő, háló, uri szoba, egy renaissance ebedő, álló tükrő, hencser, szekrény fehér és barna vaságak. Rövid keresz-tuhos és egy hosszú zong-ora. Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut 30. Szász. 473

Keresek megvéleire eg-jókartan lévő gyalupado Cim a kiadóban. 88

Különfélék

24 % kamatra keresünk maganpénzt teljes fedezet-tel. Adasvetei Rtg. Parcu Traian (Széchenyi-ter) 24. Ertesítés délután.

Őszi, téli női kosztümök, köpenyek, ruhák és fér-féhereműek 250—600 lei izlésesen készülnék a leg-egyszerűbből a legvato-sabbig. Nijegstelep 10/0/6 Schwartz-ház. 34

Utlevél, bérlet és bármí-igazolványhoz szű-sége lenyképek legolcsóbban Zenker fényképszénet, Str. I. C. Bratianu (Szanszlo-utca 25. Felvételek est-ile 8-ig.

Pilisó és gouvtré munká nagyon olcsó árban ké-szülnék Strada Alexandr (Teleki-utca 22. sz. alai a kapuval szemben. N

Penzársat keresek nag-jóvóti gyárvállalathoz 2-300.000-rei. Megkeresé-kei „Konzerv” jellegre kiadóhivatalba. 866

Vízvezeték szerelő és bádgos

egészségügyi vállala teljes garancia mellet Rimanóczi-u. 8. Simo

Veszünk

utorokat, szőnyegokat teljes lak- és iroda ber-ezésekkel, Wertheim kas-szát, zongorát, csillározt porcellánokat, régiségeket „Konzerv” jellegre megváltásra házhoz megvált.

Frenkel és fia

Butor, szőnyeg és régisé-kereskedők Str. Gener Mosoi (Mezey Mihály-utca 10)

Ha azt akarja, hogy lakásában a

vízvezeték berendezései szakszerűen legyen rendbe hozva, úgy fo-duljon bizalommal

FISCHER

bádgos és szerelő szakiparoshoz, Strada Pávei-utca 18 (volt Rimanóczi-utca 4)

Sonnenfeldnél

Str. Avram Iancu (Metropol szálló mellett)

Vadászati kellé-kek és löszerek

Bőr és bőrdönd-árak dus válas-terek

Angol és francia

felsőruha varródn

feltűnő jutányos ára mellett vállal. Simo Vilmosné, Strada Rimanóczi-utca 8. szár